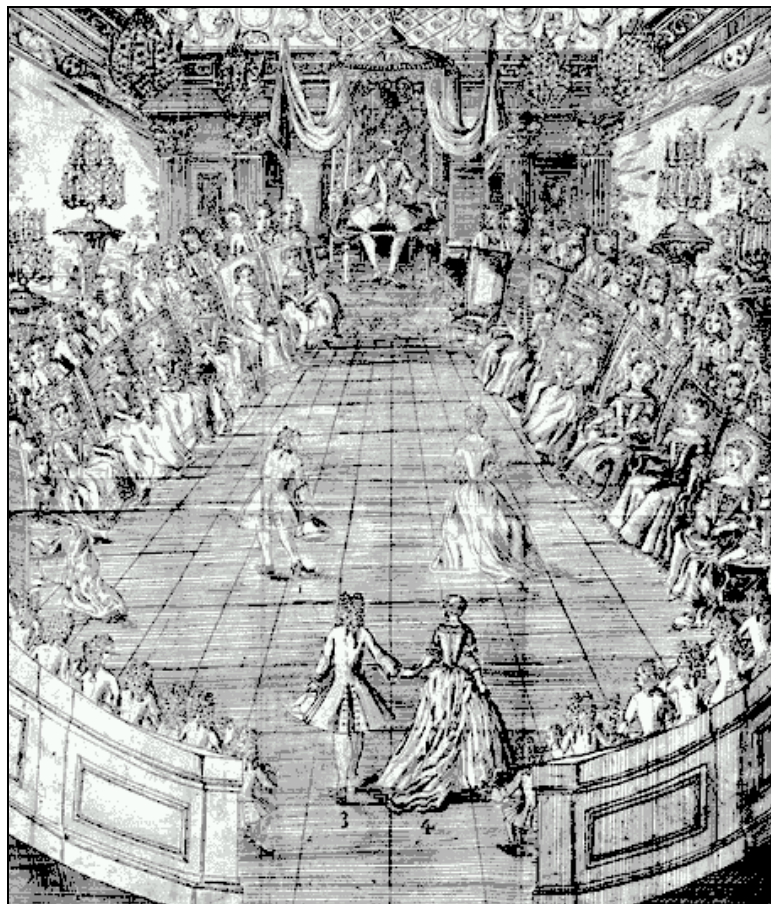

Faktaark: Skolekonserten ”La Belle Dance”**Barokkdans**

Dans var en altomfattende interesse for de Europeiske hoffene i barokktiden. Hoffdansen reflekterte aristokratiske idealer som eleganse, raffinement og sjarm. Til dette formål hadde hver dans sin egen karakter og stemning. Den aristokratiske dansestil- og teknikk fra sent 1600-tall og tidlig 1700-tall i Europa, var sterkt påvirket av de franske dansemestrene og av dansen ved hoffet til Ludvig 14. Den franske kongen var selv en dyktig danser og etablerte *Académie Royale de Danse*, det franske ballettakademi. De fem fotposisjonene som la grunnlag for dansen i barokken er de samme som brukes i dagens klassiske ballett. Det var viktig for franske aristokrater at de danset så flott at de ble lagt merke til ved hoffet. Det var nemlig kun de dyktigste danserne som fikk lov å danse nærmest kongen.

Balldanser hadde stor betydning ved hoffet til Ludvig 14. Selv om de dansetrinn som var brukt i balldansen var mindre kompliserte enn de som ble brukt i balletten, var det mange mennesker ved hoffet som gikk i lære hos en dansemester for å bli så god til å danse som mulig. Barokkens pardanser (dances à deux) og solodanser var laget slik at de tok seg best ut fra der kongen satt på enden av salen. Dansen begynte og avsluttet alltid med en *reverence* (bukking og neiing) rettet mot kongen. På et formelt ball var det et dansepar eller én kvinne eller mann, solo av gangen som danset mens alle andre så på. Hele forsamlingen fikk bare danse sammen til slutt når de mindre høytidelige *kontredansene* avsluttet kvelden.

Flere forskjellige måter å nedtegne danser ble utviklet mot slutten av 1600-tallet. I 1700 ga Raoul Auger Feuillet ut sin *Chorégraphie* (lærebok i dansenotasjon). Dette ble den mest brukte måte å

notere dans på under barokktiden. Mer enn 400 balletter og balldanser ble nedtegnet, noe som gjorde det mulig for kongelige hoff over hele Europa å få med seg de nyeste og mest moteriktige danser. Alle solodansene brukt i La Belle Dance er rekonstruert fra Feuilletnotasjon.

Traversfløyte

Traversfløyte (travers = sideblåst, for å skille instrumentet fra blokkfløyten som er toppblåst) er forgjengeren til den moderne tverrfløyte vi kjenner i dag. Traversfløyter er bygd av tre og ofte dekorert med elfenben. Instrumentet kan ha så mange som åtte klaffer, men det mest vanlige er en klaff. Ellers er det fingrene som dekker toneåpningene på samme måten som på en blokkfløyte. I La Belle Dance bruker vi traversfløyte for å skape den myke og varme klangen fra barokktiden slik at musikken blir låtende så mye likt den gang som mulig. Musikk i barokken var som oftest spilt i midre rom enn dagens konsertsaler. Den litt mer lydsvak klangen fra traversfløyte passet utmerket under disse forholdene.

Selv om traversfløyte ikke var så mye utbredt som blokkfløyte under renesansen (1400-1600), den ble stadig mer populær fra 1700-tallet og utover. Transversfløyter har en fortid i mange forskjellige kulturer. Vi har bilder av transversfløyter fra kinesiske kunst fra 900 f.kr., Etruskiske reliefer fra 200 og 300 f.kr., og fra Romerske mynter fra 169 e.kr.

Etter Romerikets slutt forsvinner også traversfløyter fra Europeisk kunst. Det er ikke før det 10. og 11. århundre at slike fløyter blir reintrodusert i Tyskland fra Bysants. Vi vet at hoffet til kong Alfonso X i Spania brukte traversfløyter, og at den franske dikteren Machaut nevnte disse instrumentene på 1300-tallet. Ved begynnelsen av 1500-tallet hadde instrumentet spredt seg over hele det vestlige Europa. Til og med Henrik 8., kongen av England hadde et sett med traversfløyter til privat bruk!

Teorbe

Teorbe er en type lutt (tidlig gitar-instrument) som ble utviklet i Firenze rundt 1580. Instrumentet ble hovedsakelig brukt til å akkompagnere sang. Det er et veldig stort instrument (noen teorber kunne være ca. to meter i lengde!). En typisk teorbe har seks strengepar som blir spilt på mye av den samme måten som på gitar i dag. Den har også 8 lange basstrenger som fungerer mye som de dypeste strengene på en harpe. Det blir 14 strenger totalt! Teorbe er stemt "*re-entrant*". Dette betyr at strengene ikke er stemt fra høyeste tone til dypeste tone som vi er vant med en moderne gitar, men har en egen særpreget stemmemåte.

Størrelsen på teorben og spesielt lengden på basstrengene gjør at instrumentet får en kraftig klang, særlig i dybden. Teorbe var et viktig *continuo* instrument (dvs. et instrument brukt til akkompagnement) for alle slags musikk gjennom 1600-tallet og den første delen av 1700-tallet gjennom hele det vestlige Europa.

Musikken

I barokken ble de viktigste dansstilarter brukt ved hoffet til de europeiske kongehusene. Eksempler på barokkdanser er gigue, menuett og sarabande. Etter hvert samlet man dansene i suiter, mens dansetrinn ble nedskrevet av tidens dansemestere. I barokken var det langt fra alle komponister som signerte egne verk. På noen av dansene kjenner vi navn til komponisten, mens andre kjenner vi koreografens navn. Dans og musikk har i alle år hatt et symbiotisk forhold. Utviklingen i dansen påvirker musikken, og utvikling i musikken påvirker dansen. Kanskje spesielt i barokken er det vanskelig å virkelig forstå musikken og dansen uten at de blir sett som en helhet. Skolekonsert "La Belle Dance" ønsker å presentere et utvalg av karakteristiske barokkdanser med autentisk musikk som skaper en slik helhet.